

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร
พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายเพียรเลิศ ธิระจำนงค์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาอนุวัฒน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร 3) ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 205 คน ในพื้นที่ป่าต้นน้ำแม่สะงะ จำนวน 14 หมู่บ้าน ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง และตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมี 2 ชชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และชาวเขาเผ่าม้ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย การกระจายความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ โดยใช้สถิติทดสอบเปรียบเทียบค่าที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe'

จากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พื้นที่ป่าต้นน้ำและทรัพยากรธรรมชาติไม่แตกต่างกัน และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการดำรงตำแหน่งที่เป็นทางการ การดำรงตำแหน่งที่ไม่เป็นทางการ การเป็นสมาชิกกลุ่มภายในชุมชน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ป่า การฟื้นฟูสภาพป่า การป้องกันไฟป่า พบว่าระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีปัญหาอุปสรรคในด้านการป้องกันและรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ในบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร

ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำมีความจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และควรทำการศึกษาสภาพปัญหา ศักยภาพของชุมชน กฎระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

Independent Study Title	People Participation in Conserving Mae – Sa - Nga's Watershed Forest : Amphoe Mae Chaem, Changwat Chiang Mai		
Author	Mr. Pianlert Tirajumnonk		
M. A	Man and Environment Management		
Examining Committee :	Prof. Dr. Manat	Suwan	Chairman
	Assoc. Prof. Prayad	Pandee	Member
	Assoc. Prof. Dr. Anurak	Panyanuwat	Member

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the people's knowledge and understanding of watershed conservation; 2) the people's participation level in watershed conservation; and 3) problems and obstructions of people's participation,

The studied sample consisted of 205 Karen and Mong householders in 14 villages of Tambon Maewin, Amphoe Maewang and Tambon Maenajon, Amphoe Mae Chaem, Chiang Mai, in the area of Mae Sa - Nga's watershed. The questionnaires were used as a research tool while the collected data were analyzed using qualitative study method. SPSS program was applied to determine means, standard deviation, t-test and one way analysis of variance. Variable means were compared by using Scheffe's method.

The researcher found that the sample group had no different understanding of watershed and natural resource conservation. Their participation in the watershed conservation was distinguished according to their official status, their involvement in community groups, their opportunity to acquire information and attend training courses on forest rehabilitation, and fire protection. Those variables were found to

be statistically different at a level of 0.05. Problems and obstacles confronted the sample group were in watershed protection and conservation. The problems concerning land utilization such as crops cultivation and animals raising in the watershed area were found at a moderate level.

It was suggested that community participation in the watershed area was very important in natural resource management. Hence, it should be necessary to study about problems and potentials of the community including the people's rules of culture and traditional practices within the community. Moreover, it is also important to study about their needs so they can use them as the guidelines in providing knowledge for promoting and development of natural resources management for long term stability.